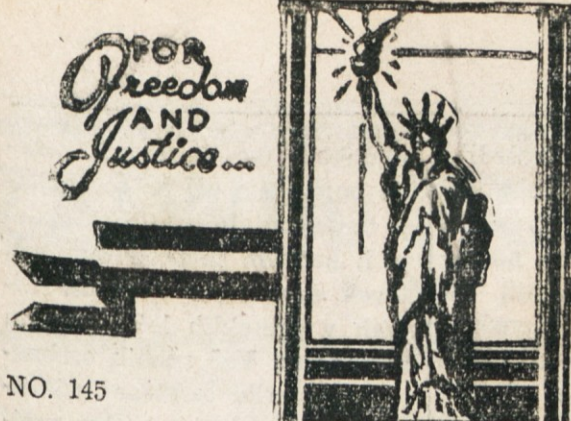

NO. 145

AMERIŠKA DOMOVINA

Antonia Pavlic 8-8-1
7019 - 60th Lane
Brooklyn, N.Y. 11227

AMERICAN IN SPIRIT
IN LANGUAGE ONLY

National and International Circulation

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

CLEVELAND OHIO, THURSDAY MORNING, JULY 30, 1970

STEV. LXVIII — VOL. LXVIII

V Kambodži hočejo rdeči pridobiti čas

Severnovietnamski veterani skušajo držati rastoče oborožene sile Kambodže zaposlene, dokler ne bodo domači rdeči sposobni za boj.

PHNOM PENH, Kamb. — Vlade čete so doživele na področju Kiri Rom večji poraz, ki je vplival slabo na moralo čet. Te rastejo po številu, pa tudi v skušnji bojevanja. V času Sihanuka so štele oborožene sile le 35.000 mož, ki pa so služili bolj za parade kot pa bili izveščali za bojevanje. Položaj se je naglo spremenil, ko je bil Sihanuk odstavljen in so rdeči začeli napadati vladne postojanke.

Kambodža je zaprosila za orožje vse, ki bi ga ji bili voljni dati. Odzvali so se le ZDA, Južni Vietnam in v manjši meri Indonezija. Orožja je bilo premalo in ga je še vedno premalo. Iz Phnom Penha gledajo v Washington in čakajo. Podpredsednik vlade je zadnjič pozval ZDA, "naj orožje posodijo, če ga že ne morejo darovati," ker Kambodža ga nujno potrebuje.

Vlada ima trenutno pod orožjem okoli 100.000 mož, ki pa so slabo opremljeni in oblečeni, še slabše pa izveščani. Več tisoč jih vežbajo v Južnem Vietnamu, nekaj tisoč pa tudi na Tajskem. Večina se vežba sproti v vojaških nastopih proti rdečim, ki napadajo na vseh koncih, da bi vladne čete čim bolj zaposlile in jim ne dali časa za organiziranje in vežbanje. Vladi prihajajo v tej stiski posebno prav oddelki Kambodžancev, ki so jih zbrali Amerikanci izmed onih, ki žive v mejnem področju v Južnem Vietnamu in jih izveščali za boj proti rdečim v mejnem področju. V preteklem aprilu in maju so prepustili te Kambodžance kambodžanski vladi, ki jih je vključila v svoje redne oborožene sile.

Severnovietnamske čete skušajo dati s svojimi operacijami proti vladnim četam v Kambodži rdečim, ki pa so zelo maloštevilni, možnost organiziranja lastnih oddelkov, ki naj bi pozneje prevzeli boj za Sihanuka in njegovo "Združeno narodno fronto". Sihanuk je preje "Rdečice" ostro preganjal, ko pa je bil odstavljen, pa se je z njimi pobotal in jih sprejel med svoje podpornike. Doslej organiziranje "Združene narodne fronte" ni posebno napredovalo, zato nosijo glavno težo boja še vedno Severni Vietnamci.

Še nikdar toliko osebja v Beli hiši

WASHINGTON, D.C. — Vodja novega urada za upravo in proračun G. Shultz utegne predložiti obsežno zmanjšanje osebja v Beli hiši. Tam ni bilo še nikdar toliko predsednikovih svetovancev, pomočnikov in vseh vrst sodelavcev, kot jih je sedaj.

Vremenski prerok pravi:

Soparno, vroče z možnostjo neviht. Najvišja temperatura okoli 90.

Izraelci odnesli tudi SAM-3 rakete iz Egipta?

WASHINGTON, D.C. — Znano je, kako so izraelski komandosi nenadno prileteli v Egipt in od tam odnestrili celo radarsko postajo ter jo odnesli s seboj. Prav tako so dobili v svoje roke ruske rakete SAM-2, ki jih je ZSSR poslala Naserju v Egipt.

Ameriška obveščevalna služba je prepričana, da se je Izraelci posrečilo odnesti iz Egipta tudi raketo SAM-3 ali pa vsaj njene važne dele. Za to mnenje imajo potrdilo v razgovoru med moštvom oporišča SAM-3 in njegovim glavnim poveljstvom, ki so ga prestregli s svojimi elektronskimi prisluškovalnimi napravami in ga razrešili. Glasi se delno takole: ... Ne vemo, kako so prišli. ... So jo razdrli in odnesli s seboj. ...

V Tel Avivu nočejo o tem nič vedeti in vso reč zanikajo. Amerika je Izraelu dala na razpolago posebne svoje elektronske naprave, ki so se izkazale kot uspešne v Vietnamu pri izmikanju SAM-3 raketam.

Rakosi bi rad domov

BUDIMPEŠTA, Mad. — Matyas Rakosi je bil vodnik komunističnega režima nad Madžarskem v stalinistični dobi. Pod pritiskom novih razmer po Stalinovi smrti je moral dati vodstvo na Madžarskem iz rok in se kasneje umakniti iz domovine v Sovjetsko zvezo. Dolgo ni bilo o njem nobenih vesti. Nekateri so celo trdili, da je umrl. Ko so se sedaj razmere na Madžarskem nekaj umirile, je stari stalinist Rakosi zaprosil Kadarjev režim, če bi se lahko vrnil domov. Ta je vljudno odgovoril, da je boljše, če ostane v središču komunizma — v Moskvi. Za sedaj se 78 let stari Matyas Rakosi še ni vrnil na Madžarsko, kjer nima več veliko prijateljev, da bi se potegnili zanj.

V Britaniji v 30 letih največ brezposelnih

LONDON, Vel. Brit. — Brezposelnost je v Veliki Britaniji porasla v taki meri, da je dosegla obseg, kot ga ni poznala od julija 1940. Brezposelnih je okoli 570.000 oseb ali 2,5% celotne delovne sile v Veliki Britaniji.

Kongres hiti z delom

Rad bi šel na poletne počitnice od 14. avgusta do Delavskega dne.

WASHINGTON, D.C. — Kongres bi rad šel na kratke počitnice od 14. avgusta do Dneva dela, če pa še preje izglasovajo vse zakonske predloge, ki so zrela za debate in glasovanja v plenumih. Senat se ta teden največ ubada z nakazilnim zakonom za narodno obrambo v znesku 19,2 milijona. Ko bo zakon izglasovan, bo moral še pred skupno kongresno komisijo, da izgladi razlike med Domovom in Senatom besedilo.

Napornejšje je Domovo delo v tem tednu. Predstaviški dom mora najprej izglasovati reformo glasovanja v plenumu. Sedaj v Domu skoraj ne poznajo javnega glasovanja. Obstaja toliko lukenj, ki dovoljujejo, da poslanci glasujejo tajno, da velja javno glasovanje za izjemo. S tem naša javnost že dolgo ni zadovoljna. Zahteva, naj vsak poslanec javno pove, kaj misli o zakonskih predlogih. Zato je 182 kongresnikov zahtevalo reformo glasovanja, ki bo verjetno izglasovana. Sma namreč pred volitvami in kongresniki se morajo z nečim pohvaliti pred volivci, saj se z delom v Predstaviškem domu ne morejo, tako malo ga je.

Po reformi bo večina plenumskega glasovanja v Domu javna, javna bodo tudi glasovanja o dostavkah k zakonom. V dostavkah se navadno skriva največ skrivnostnih podpor raznim vplivnim političnim skupinam, na primer zdravnikov, farmarskih organizacij, naftni industriji itd.

Predstaviški dom bi rad ta teden izglasoval tudi zakon o podpiranju kmetijstva, ki je tudi kočljiva zadeva. Dosedanje besedilo je namreč omogočalo, da so razne velfarmlarje lahko dobivale podpore v zneskih, ki gredo v sto tisoče dolarjev, kar je počasi že postalo javen škandal. V novem zakonskem besedilu je predvideno, da sme najvišja podpora znašati le \$55.000 po vrsti pridelka na farmo. Velja lahko za pšenico, pavlo in žito za živinsko krmo. Podpore je deležen tisti, ki ne obdela določene površine svoje farne in s

Federalne banke spel dajejo več kreditov

CLEVELAND, O. — Kot se vidi, se je Nixonova administracija naveličala odločnega boja proti infaciji. Z njeno vednostjo so namreč federalne banke začele dajati obsežne kredite tistim gospodarskim panogam, ki so do sedaj največ trpele od pomanjkanja posojil. To samo na sebi ne bi bilo usodno. Usodno bo, ako bodo federalne banke zmeraj bolj popuščale in dajale posojila bolj s socialnimi kot z gospodarskih vidikov.

Sedanjí zastoj v gospodarstvu ne izvira le iz pomanjkanja posojil za gospodarske investicije, ampak iz nevidnega, zato pa občutnega štrajka kupcev. Vsakdo omejuje svoje nakupe. Če kaj kupuje, se skuša zadovoljiti z zmerno kakovostjo blaga, da tudi na ta način pride do kritja najnujnejših potreb. Zato je več gospodarskega življenja treba pričakovati od septembra. Takrat se odprejo šolska vrata in vsi starši bodo morali poskrbeti šolarjem vse, kar je za šolanje potrebno.

Med tem se javlja v našem gospodarstvu še druga nevarnost: obstoji možnost precejšnjega primanjkljaja v plačilni bilanci. Varčevati nismo začeli le pri nas, še bolj varčuje tujina, tako pri uvozu kot pri nakupih domače robe. To seveda čutijo tudi ameriška podjetja v tujini in niso več vir velikih zaslužkov, ki bi krili zahtevne plačilne bilance po solidnem kritju primanjkljaja.

Kanada se jezi na ruske ribiške ladje

OTTAWA, Kan. — Kanadska vlada je uradno protestirala pri poslaniku Sovjetske zveze v Ottawi Borisu Mirošničniku zaradi postopanja sovjetskih ribiških ladij v bližini kanadske zahodne obale. Zagrozila je, da bo povečala nadzor področja s svojimi oboroženimi silami, če ne bo ZSSR poskrbela za to, da se bodo njene ribiške ladje držale mednarodnih in kanadskih predpisov, kadar love v bližini kanadskih obal.

tem zmanjša nevarnost nadprodaje. Zakon še ni izglasovan v Senatu, zato je težko reči, kaj bo v besedilu obveljalo.

PRICA OBTOŽUJE MANSONA

Linda Kasabian, nekdanja članica Mansonove "družine", prica od ponedeljka o pripravah in izvedbi umorov, ki naj bi jih Manson in njegovi obtoženi izvedli lani 8. avgusta v domu znane igralk Sharon Tate in v domu Mr. in Mrs. LaBianca naslednjo noč. Danes bo obramba pričala o sprejemanju in skušala omajati verodostojnost njenega pričanja.

LOS ANGELES, Calif. — V ponedeljek je javno tožilstvo predstavilo glavno in edino neposredno pričlo proti Charlesu Mansonu in njegovi "družini", ki je obtožena umora Sharon Tate in njenih gostov ter zakonca La Bianca. Priča, 21 let stara Linda Kasabian, je bila članica Mansonove "družine" in je sodelovala pri umorih, pa je dobila zagotovilo o milosti, če bo govorila odkrito in pričala za državno tožilstvo.

Priča je bila zbrana in je jasno ter mirno odgovarjala na vprašanja. Med drugim je povedala, kako se je Masonu in njegovi skupini pridružila lani 4. julija, ko jo je "njen mož" zavrgel in ji je Gypsy rekla, da je dobrodošla. Gypsy je bila tedaj članica Mansonove "družine". Zagovornik obtožencev je protestiral proti pričanju Linde Kasabian, češ da je "nesposobna in bolna". Javni tožilec je ugovor zavrnil in sodnik je poroti dejal, naj zagovornikov protest pozabi.

Cilj: Medsebojna moritev črnih in belih!

Priča Linda Kasabian je pripovedovala, da naj bi Charles Manson bil, še predno je ustanovil svojo hipijsko "družino", dal časa zaprt. Mansonova "družina" naj bi štela kakih 20 oseb, med njimi v glavnem mlade ženske. Življenje teh ljudi je bilo v vseh pogledih "sproščeno", vsakdanja moralna in pogledi običajnih ljudi civilizirane zahodne družbe, jih ni brigala in v ničemer ovirala.

Cilj umorov, ki jih je zamislil in odredil Manson, naj bi bil ustvariti nove napetosti med črnimi in belimi ter povzročiti na ta način med njimi nove pokole. Manson naj bi bil prepričan, da bodo črni veliki del belih poklali, da pa bodo tisti belci, ki bodo pokole preživeli, —med njimi seveda njegova "družina" — nato zopet vrhinja, odločujoča plast prebivalstva naše dežele.

Lani 8. avgusta je skupina Mansonove "družine" vdrla v dom igralk Sharon Tate in umorila njo ter njene goste skupno 5 oseb. Linda Kasabian je pripovedovala v vseh podrobnostih, kako so prišli na kraj zločina, kako je vodnik "pohoda" Watson prerezal telefonske žice, kako je ustrelil mladega fanta, na katerega so naleteli, ko je prav zapuščal svojega prijatelja, uslužbenca v domu Sharon Tate, kako so nato vdrli v nišo in pomorili vse, kar so tam našli. Njej se je zgodilo in je hotela pomor ustaviti, pa ni uspela. Po umoru so si vsi udeleženci nedaleč proč unili roke, ko so slučajno zagledali cev za namakanje vrta, nato pa se odpeljali "domov" na Spahn filmski ranč, kjer je "družina" živel. Koga so prav za prav umorili, niso vedeli, dokler niso videli poročila o umoru na televiziji naslednji dan.

Vodnik "družine" Manson z načinom moritve, ki naj bi bila prava "zmešnjava", ni bil zadovoljen, zato je šel naslednji dan sam z njimi, šel v hišo Mr. in Mrs. Leno LaBianca v Silverlake pri Los Angelesu, zvečer oba z konca, pa nato prišel ven in naročil svojim, naj gredo v hišo in zvezana umore. Priča je pripovedovala nato, kako so pripravljali še en umor, ki pa ga niso mogli več izvesti.

Zagovorniki so pričlo ponovno prekinjali in stavljali vseh vrst ugovore. Sodnik Charles H. Older je dva zagovornika obsodil nepokorščine sodišču in enega od njih zadržal preko noči v ječi. Razprava se bo danes nadaljevala. Ko bo priča končala v celoti svoje pričevanje, bodo dobili zagovorniki obtožencev priložnost, da ji stavijo svoja vprašanja in skušajo verodostojnost njenega pričanja omajati.

Množični pomor v domu Sharon Tate je lani razburil ne le Kalifornijo, ampak vso deželo. Javnost je bila zaprepasčena, ko je zvedela, da naj bi umor izvedla skupina hipijev.

Zadnje vesti

TEHERAN, Iran. — Severovzhodni del Irana je zadel danes močan potres. Škode niso mogli še oceniti, trdijo pa da je precejšnje število mrtvih.

DAMASK, Sir. — Irak je po poročilu radia Bagdad stavil 10.000 svojih vojakov, ki jih ima v Jordaniji, pod vrhovno poveljstvo združenih gverilskih skupin, ki kot Irak in Sirija zavračajo sprejem ameriškega predloga za pomiritev Srednjega vzhoda. Te predlog sta Egipt in Jordanija sprejela, Izrael pa še ni dal končnega odgovora nanj.

MADRID, Šp. — Vlada je zagrozila štrajkujočim uslužbencem podzemne železnice Madrida, ki so včeraj začeli štrajkat, da jih bo pozvala v vojaško službo, če ne bodo danes nehali s štrajkom.

Azija dežela riža

TOKIO, Jap. — Okoli 95% vsega riža pridelajo v Aziji in ga seveda tam tudi pojedjo.

Iz Clevelanda in okolice

Lep obisk piknika

Piknik Društva sv. Ane št. 4 ADZ na izletniških prostorih ADZ preteklo nedeljo je bil lepo obiskan. Nagrade so dobili: Roseanne Bittence 1., Marija Marolt 2. in Nick Suvak 3. Društvo se vsem, ki se prišli na piknik zahvaljuje za obisk.

Misijski piknik

Organizatorji misijskega piknika na Slov. pristavi prihodnjo nedeljo prosijo žene in dekleta za domače pecivo.

Upokojenci

Clani Klubov slov. upokojencev, ki žele z busom na piknik Federacije Klub slov. upokojencev 5. avgusta na izletniških prostorih ADZ v Leroyju, se še lahkro prigrasijo. Busi odpeljejo izpred SND na Maple Heights, izpred SND na E. 80 St. in izpred SDD na Prince Avenue ob 11:30 dopoldne. Vožnja za člane je prosta, za nečlane pa stane \$2!

Zadušnica

Jutri ob 6.30 bo v cerkvi Marije Vnebovzete sv. maša za pok. Silvestra Rolha ob 5. obletnici smrti.

Kres nastopi v Kanadi

Stirji pari Slovenske folklorne skupine KRES nastopijo v nedeljo, 2. avgusta, na Slovenskem dnevu v Torontu v Kanadi.

Bomba na sodišču

Sinoči so 10 minut pred določenim časom za eksplozijo odkrili bombo na sodišču v sobi okrajnega sodnika Johna T. Pattona na 1520 E. 21 St. Eksplozija bombe naj bi napravila zmedo, ki bi naj omogočila jetnikom okrajne ječe, ki je v istem posloju, beg.

Stokes razkril

"sovražnike zakonitosti"

Zupan C. Stokes je včeraj na tiskovni konferenci — tretji v treh dneh — sam razkril "sovražnike zakonitosti", ki jih po besedah odstopivšega direktorja javne varnosti gen. B. O. Davisa župan podpira in jim daje pothu. So to vodniki in skupine črnih skrajnežev: Harlel Jones, rev. Baxter Hill, rev. A. LeMon, Cleveland Council of Churches, The Call and Post, The Friendly Inn Settlement House in United Committee to Combat Fascism. Gen. Davis na vprašanje časnika rev. ali so ta imena prava ali ne, ni hotel dati nobenega odgovora in je dejal, da ga tudi ne bo dal.

Kratka ohladitev

Naliv včeraj popoldne je za kratek čas mesto malo ohladil, pa povzročil tudi vrlo poplav kleti in nizko ležečih cest. Na vzhodni strani mesta naj bi padlo v pičli uri 3 palce dežja.

Pristaniško delavstvo v Veliki Britaniji končalo štrajk

LONDON, Vel. Brit. — Unija delegatov, ki predstavljajo 47.000 štrajkujočih pristaniških delavcev, je včeraj sprejela priporočilo od vlade določenega sodišča, ki je spor preiskalo. Štrajk je s tem končan, toda promet ne bo obnovljen v celoti pred prihodnjim ponedeljkom.

Pristaniški delavci so dobili povprečno 7% poviška pri plačah, najnižja tedenska plača je določena na \$48, pa naj bo delo ali ne, povprečna plača pristaniškega delavca pa bo poslej \$86.

NABOCNINA:

Za Združene države:
\$16.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$5.00 za 3 mesece
Za Kanado in dežele izven Združenih držav:
\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece
Petkova izdaja \$5.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:
\$16.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$5.00 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months
Friday edition \$5.00 for one year

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

Razkol med sovjetskimi in kitajskimi komunisti na dnu II.

Ko so kitajski komunisti dosegli to stanje v komunističnem svetu, so napravili korak dalje. Začeli so povsod organizirati svoje pristaše v klube, krožke, struje itd., ki naj bi imeli edini namen, da razbijajo organizatorično delo moskovskega komunizma. Zdelo se je, da je to delo precej brezupno. Pa je kitajska trmoglavost vendarle dosegla nekaj uspehov. Predvsem je razbila komunistično edinstvo v posameznih državah. Že obstojajo povsod kitajske frakcije, ki razbijajo moskovske organizacije, pa tudi stranke, ki držijo z Moskvo. Kako daleč je to razdiranje že napredovalo, bomo videli drugo leto na moskovskem narodnem komunističnem kongresu. Nekaj uspeha mora Peiping že imeti, kajti v Moskvi ne bi postali zmeraj tako nervozni, kadar jih kdo spomni na počenje kitajskega komunizma.

Sedaj so kitajski komunisti začeli še zadnji korak. Skušajo vse te "kitajske frakcije" po svetu povezati v mednarodno organizacijo, ki naj enkrat prireja svoje mednarodne rdeče kongrese. To je Moskvo tako zabolelo, da je pozvala vse komuniste po vsem svetu, naj premislijo, predno bodo sodelovali pri kitajski akciji, kajti kitajski komunisti, ki pravzaprav niso več nobeni pravi komunisti, mislijo le na uničevanje moskovskega komunizma, ne pa na blagor vsega komunističnega sveta. Vodilni moskovski dnevniki so že objavili par "načelnih" člankov na ta račun; ne postavljajo pa še teze, da se bi moral komunist odločiti, s kom bo, ali z Moskvo ali s Peipingom. Pa morda od tega še pride, ko moskovska propaganda za novi mednarodni komunistični kongres doseže spomladi svoj vrhunec.

Komunizem prehaja torej v kritično dobo. Njegovo življenje bo treba bolj opazovati kot pa zunanjo politiko komunističnih držav. Partijski interesi bodo namreč končno vendarle odločilni tudi za zunanjo politiko komunističnih držav, akoravno trenutno državna politika stoji močno pod vplivom staromodnega nacionalizma.

Človek se sprašuje, kako je moglo priti do takega sovražstva med sovjetskimi in kitajskimi komunisti. Morda bo na to vprašanje dala odgovor uradna sovjetska definicija maoizma, kot jo je formuliralo glavno glasilo sovjetskih komunistov Pravda, ki piše o bistvu maoizma takole: "Maoizem je reakcionarno utopična maoistična koncepcija, ki v teoretičnem pogledu predstavlja zmes kar najrazličnejših nazorov ter vsebuje elemente konfucijanstva, anarhizma, trockizma in malomeščanskega nacionalizma." Značilno je, da si je Mao izposodil mnogo idej za to definicijo od Stalina in Kominterne.

Res ni lahko razumeti gornje definicije, je pa dober posnetek sovjetske misli o maoizmu. Rodovi se bodo morali menjati v Moskvi in Peipingu, da bo gornja definicija šla v pozabo.

Prevelik odtok domačinov iz Slovenije

Slovenija je sorazmerno majhna dežela. V SR Sloveniji je le 20,521 kvadratnih kilometrov površine in okoli 1,600,000 ljudi. Švica je približno še enkrat večja po površini in ima 6 milijonov ljudi, je torej skoraj še enkrat gostejše naseljena, pa četudi je bolj gorata od Slovenije.

V Švici živi veliko tujcev, zlasti veliko tujih delavcev, med njimi tudi več tisoč Slovencev. Da jo ne bi tuji čisto preplavili, se je odločila število tujih delavcev in drugih zaplavenec omejiti, pa četudi je pomanjkanje delovnih moči očitno.

V Sloveniji se radi primerjajo s Švico ali vsaj z Avstrijo. Slovenija je tema državama slična po narodi ozemlja, pa tudi po miselnosti, pridnosti in sposobnosti prebivalstva. Vse te sličnosti niso mogle preprečiti nastanka velikanskih razlik. Te so občutne predvsem na gospodarskem polju.

Švica in Avstrija iščeta tujo delovno silo, ker jima domače manjka. Slovenska delovna sila odhaja med tem na tuje, ker doma ne najde zaposlitve ali pa ne take, ki si jo želi. Tako je po uradnih podatkih trenutno na delu v tujini v raznih državah Evrope, predvsem v Zahodni Nemčiji, Avstriji in Švici preko 60,000 Slovencev in Slovenk. Po uradnih podatkih je v Sloveniji zaposlenih skupno nekaj nad pol milijona ljudi, od tega nad 200,000 žensk. V tujini je torej, če upoštevamo uradne podatke, ki pa gotovo ne obsegajo vseh v tujini zaposlenih Slovencev, nad eno desetino vse slovenske delovne sile.

Ceprav je to število veliko, ne bi bilo usodno, če bi obstajalo upanje, da se bodo ti v tujini zaposleni Slovenci vrnili v doglednem času domov. Dejansko je položaj popolnoma drugačen. Pri uradnih razpravljanjih odbora za

gospodarstvo in socialno politiko izvršnega sveta Slovenije v Ljubljani so ugotovili, da "dnevno 5 Slovencev zaprosi za nemško državljanstvo in le eden za podaljšanje bivanja v tej deželi". To se pravi, da jih je pet odločenih ostati v Zahodni Nemčiji in le eden še misli na vrnitev domov!

Slovenija je izgubila v teku druge svetovne vojne in komunistične revolucije nad 100,000 ljudi, sedaj odhajajo od tam novi tisoči in deset tisoči. Njena gostota prebivalstva se je v zadnjih 30 letih povečala le za malenkost. Ob majhnem prirastku, enem najmanjših v Jugoslaviji, si Slovenija odtoka svoje krvi v tujino v sedanjem obsegu ne more privoščiti.

V Ljubljani se zdi, temu dejstvu, ne posvečajo dovolj pozornosti!

BESEDA IZ NARODA

Smrt slovenskega duhovnika na poti v Lurd

Iz skupih poročil iz Slovenije posnemamo sledeče:

Dne 11. julija zjutraj je v Perpignan ob Sredozemskem morju (blizu francosko-španske meje) umrl za posledicami hude nesreče rev. Miroslav Perme, kaplan pri Sv. Jakobu v Ljubljani.

Usodna nesreča ga je doletela na poti v Lurd, kamor je spremljal skupino romarjev bolnikov. Potovali so s "Potnikovimi" avtobusi. Kake dve, tri ure vožnje pred Lurdom je Permetov avtobus (bilo je ob 10h zvečer) ustavil vstrice neke gasolinke postaje, da bi dočakal druge avtobuse. Ko je prihodnji avtobus dospel, je zaparkiral na drugi strani ceste. Pokojni Perme je šel čez cesto, da bi se pogovoril z vodnikom tega avtobusa. Ko pa je šel čez cesto nazaj, je v temi premalo pogledal na obe strani. V tistem hipu je pridiral španski osebni avto, ki je kaplana Permeta zbil s tako silo, da je odletel več metrov in nato obležal z večkrat prebito lobanjo. Prepeljali so ga v bolnišnico v Perpignan, kjer so ga takoj operirali. Po nekaj dneh se je pokojni malo zavedel, toda poškodbe so bile tako hude, da je po enem tednu umrl.

Za pokojnika se je v bolnišnici zanimal slovenski p. Jakob Vučina, ki sedaj živi v Nizzi.

Pokojni kaplan Perme je tr dni pred smrtjo dopolnil 39 let. Dušni pastir je bil 13 let. Bil je pri Sv. Petru v Ljubljani, nato vodil duhovnijo pri Sv. Križu, za tem v Stražišču pri Kranju, nazadnje pa pri Sv. Jakobu v Ljubljani. Lani je bil imenovan za nadzornika verouka.

V svojem dušnem pastirstvu se je pokojni Miro Perme veliko posvečal mladini. Posebno skrb je imel za tiste študente, ki se vozijo z dežele v Ljubljano v vlaki in avtobusi, ker je sam več let doživljal taka študentovska leta. Eno izmed poročil pravi takole: "Včeraj (t.j. 13. jul.) je bila pri Sv. Petru maša zadušnica za Miroto Permetom. Zelo veliko mladih ljudi je bilo pri maši in obhajilu. Imel je mnogo mladih prijateljev, ki so resnično jokali za njim... To je huda izguba med duhovniki in v fari. Bil je res idealen in dober duhovnik. Za mladino bi dal tudi življenje."

Isto misel je izrazil v pogrebnem govoru tudi nadškof dr. Pogačnik. "Nimam namestnika zanj," je rekel nadškof.

Rev. Miroslav Perme je bil sin Jožeta Permeta, ki se ga mnogi Slovenci v Združenih državah in Kanadi spominjajo iz spittalskega taborišča. L. 1955 je prišel sem in živel v Milwaukee, Wis., in v Peruju, Ill. Po desetih letih se je vrnil k družini v Ljubljano.

M.G.

Še vodja romanja se oglašaja

CLEVELAND, O. — Dovolite, da se še jaz oglasim in opišem

kar po domače, iz srca, o letošnjem vseslovenskem romanju v Lemont.

Potovanje z avtobusom je bilo kar dobro. Med vožnjo smo se ustavili dvakrat, da smo se malo razhodili in izravnali kosti. Voznik avtobusa je bil zelo prijazen, po imenu Richard Knayer od firme Cleveland South-eastern Coach, Bedford, Ohio. Romarjev nas je bilo v enem avtobusu 50. Dosti romarjev je prišlo z lastnimi avtomobili tako, da nas je bilo okrog 100 ali več. Z nami so bili kot romarji tudi č. g. Viktor Tomc, župnik Marije Vnebovzete v Collinwoodu, in č. g. Ciril Zajec, SDB, župnik katedralne cerkve v Beogradu v Jugoslaviji.

Ko smo dobili vsak svoj kovček, smo šli vsak v svojo sobo in po malem oddihu nas je že čakalo skupno kosilo. Po kosilu smo obiskali naše častite sestre v njihovem samostanu in si ogledali Dom za ostarele, katerega sedaj zidajo. Občudoval sem njihovo navdušenje, veselje in korajžo, pa to vključ vsem težavam in težkočam. Zelo bi bilo priporočljivo, da bi čimveč naših ljudi obiskalo in si ogledalo na lastne oči, kaj sestre zidajo za naše ostarele in onemogele. Ni čuda, da je bil g. župnik Viktor Tomc tako vesel, ko je videl, kaj so vse dosedaj naredili, in mi je dejal: "Mi jim moramo pomagati!" Prilika za tak obisk bo dana 8. avgusta, ko pojde zopet dosti romarjev z Oltarnimi društvi v Lemont.

Po obisku pri sestrah smo pričeli z našimi pobožnostmi. Nekaj veličastnega; tako globoko človeka prevzame, ko vidi tako veliko procesijo z lučkami.

V nedeljo, 5. julija, smo imeli krasno vreme, kar je privabilo mnogo ljudi iz Chicaga in okolice, pa so bili obiskovalci tudi iz raznih držav: Minnesota, Colorado, Pennsylvania, Ohio, Michigan, Indiana, Wisconsin itd. Tudi Kanada je bila zastopana.

Lemont je v resnici središče ameriških Slovencev. Tu se srečaš z ljudmi, ki jih morda nisi videl že 40 ali 50 let. Pozdravili smo se z go. Gizello Hozian, katero pozna vsak rojak po njenih opisih in dopisih v AD, posebej pa še v Amerikanskem Slovincu. Spoznali smo se z bogoslovcem Benjaminom Mlakarjem, ki študira bogoslovje v Albany, N.Y., in pripada redu minoritov, doma pa je iz Ptuj na Stajerskem. Srečali smo se in spoznali z g. Stanetom Mrakom in njegovo soprogo in z njihovo nečakinjo, ki je na obisku iz okolice Novega mesta na Dolenjskem. G. Mrak živi v Gary, Ind. On je pred kratkim napisal lepe spomine na svojo mater v AD. Čestitam! Pa še mnogo drugih smo spoznali, katerih imen se v toliki množini hitro pozabi. Tem in vsem: hvala!

Da je samo romanje tako lepo potekalo, gre zahvala našim frančiškanom: p. Zormanu, p. Danilu Sedlarju, p. Chemažarju, p. Atanaziju in br. Robertu Hovčvarju. Hvala g. Jožetu Rusu za njegov pomenljiv govor na grobu p. Zakrajška, kakor tudi Janezu Ovseniku za govor na grobu škofa Rožmaha.

Ker sem dobil več pisem, bi rad tu priobčil odlomek iz pisma bogoslovca B. Mlakarja: "Sem zelo vesel, g. Janez, da sem Vas srečal v Lemontu, na lepi romarski poti, ki približuje mnoge rojake. Tisti dan je bil za mene sploh eden najlepših dni, odkar se nahajam na tem kontinentu. Imam zelo malo priložnosti, da se kje sestanem s slovenskimi ljudmi, a tisti dan jih je kar mrgolelo tam okrog. Srečal sem tudi nekaj ljudi, ki so kakih deset ali malo več kilometrov oddaljeni od mojega rojstnega doma. Kaj hočemo, svet je pač majhen. Kar je še bolj zanimivo, je dejstvo, da se slovenski ljudje srečavajo ravno tam, kjer je najbolj poželjno in sicer na romarski poti. Samo Bog daj, da bi slovenski ljudje ostali venomer zvesti o nemu, kar so prinesli od doma iz domovine — a to je vera v Boga in pridnost... Prosim Vas, da lepo pozdravite go. Kolal, doma je iz Velike Nedelje, kakor tudi g. Ovsenik in še prav posebno g. Tekavca."

Drugo pismo se glasi: "Mnogo spoštovani g. Petrič! Pri odhodu iz Vaše ameriške domovine se Vam želim zahvaliti za vso Vašo pozornost in ljubeznivost. Romanje v Lemont v Vašem društvu mi bo ostalo v neizbrisnem spominu. Vaš humor in Vaših pomočnikov nam je naredil potovanje tako ugodno in prijetno. Želim še veliko uspeha pri organiziranju romanja. Na kraju naj Vam vse Marija Lemontska bogato poplača. Iskren pozdrav in hvaležen spomin Vam in Vaši družini. Ciril Zajec, SDB."

Vsem svetovidskim, pa onim iz Euclida, Collinwooda, Salema, Ohio, in Meadvilleja, Pa., romarjem najlepša hvala za vašo potrpežljivost. Bog in Lemontska Marija naj vas blagoslovi.

Pozdravi!
John Petrič, voditelj romanja

Zahvala darovalcem za zvonik v Tomaju pri Sežani

CLEVELAND, O. — G. župnik sporoča, da upa, da bo zvonik v tem mesecu končan. Stane 7 milijonov dinarjev in je nekaj nižji kot prejšnji. Dar iz Amerike ga je zelo razveselil. S hvaležnostjo se spominja v molitvi vseh dobrotnikov, ob zaključku bo imel še eno sv. mašo v ta namen. Hvaležni so vam tudi tomajski farani.

Spodaj podpisane se zahvaljujemo Ameriški Domovini za priobčeno prošnjo in vsem, ki ste darovali v ta namen. Še posebna zahvala gre tistim, ki so darovali in niti ne vedo, kje stoji cerkev sv. Petra in Pavla v Tomaju. Darovali so:

Teresa Kodelja, Karla Kucer, Hermina Tauer, Milka Ceglar, Mary Sedaj, Mary Strancar, Antonia Mihevec, Antonija Stokel, Mary Rogelj, Francka Marolt, Ivana Karis, rev. Nace Beran, Ferdinand Krekic, st. Ferdinand Krekic, ml., Viki Vrtanek, Alice Grosel, Julka Vidmar, rev. Karol Wolbang.

Ce je kdo od domačinov prežrl prvi klic, še vedno lahko daruje podpisanim ali pa pošlje na:

g. žup. Srebrnič Herman
Tomaj 68, p. Dutovlje
Slovenija, Jugoslavija

Julka Vidmar,
Antonia Stokel
in Mary Strancar
833 East 156 St.
Cleveland, Ohio 44110
Po 1-6707

Indijanci in Slovenci

CLEVELAND, O. — Ni skraj mladega fanta, Slovence, Nemca ali druge narodnosti, pa tudi ne marsikatekega dekleta teh narodnosti, ki ne bi v svoji zgodnji, pa tudi v poznejši mladosti in še v najboljših letih prebiral z navdušenjem pisanja nemškega pisatelja Karla Maya. Menda so nedavno v Sloveniji ponatisnili vse njegove knjige v slovenskem prevodu, ki jih je okoli 75 ali blizu 80. Take vrste mladina smo tudi bili in smo naš Meršolov in Tomiškov rod. Kdo ne bi poznal Winnetoua, Old Shatterhanda, Old Firehanda, Old Wabblea, Old Surehanda, Apače, Komanče, Ogellala Sioux, Pima, Maricopa, Sošone, Kiowa ter druge Indijance, ki jih Karl May tako živo opisuje?

Kakor bi škof Friderik Baraga, ki je deloval med Ojipway in drugimi Indijanci v Zgoranjem Michiganu in tam okoli, potrdil, ter kakor sem jaz lani v svojih dveh člankih o njem in Indijancih (izšla v AD novembra ali decembra v slovensčini in v angleščini) indirektno omenil, so Indijanci v pretežni večini takšni, kakor jih je Karl May opisoval, in ne takšni, kakor so jih dosedaj predvsem predstavljali ameriški filmi. Winnetou in Old Shatterhand (ki je Karl May sam) nam predstavljata tiste lastnosti, ki naj bi jih imel vsak blag, sočuten in načelen človek — to je tiste lastnosti, ki so jih imeli resnično veliki moške in ljudje že, odkar človeštvo živi. Še več, Karl May tako lepo opisuje "Divji Zasad" (ki je v mnogih ozirih še vedno tak, kot je bil, in ki, upajmo, tak še dolgo ali za vedno ostane), kar se pokrajine in vremenskih pojavov (tornado, sandstorms, tihi oblaki, ki prinesejo nenaden dež za par minut čez majhen del ozemlja, npr. v Južni Dakoti, tisto čudno svetlo in belo bliškanje, ki se ga od časa do časa opaža samo v okolici Badlands v Južni Dakoti v deželi Ogellala Sioux Indijancev in ki spominja na prihod Kristusa in prikaz Marije itd.), da kdor ga bere, pozna bolje Ameriko kot marsikateri v Ameriki in celo na Divjem Zasadu rojeni Amerikanec. Še danes večina Amerikancev ne ve, da je Mt. Whitney najvišja gora v ZDA (ne vstevši Aljaske), ter da je Llano Estacado v Zapadnem Texasu (tudi imenovan Staked Plain)! Oboje kakor tudi Death Valley v Kaliforniji, ter posebno dežela med Rio Grande in Rio Pecos — kar je Apacheland, ali New Mexico v belskem jeziku — pa tudi kraji, kjer so originalno in kjer še danes Sošoni in Ogellala Sioux in drugi Indijanci prebivajo, je tako, kot Karl May opisuje.

Kar bo bralce Slovence in Slovenke še posebno zanimalo, je to, da še nisem našel Indijanca, ki ne bi vedel, kje je Slovenija, ali pa, ki ne bi poleg tega še vedel sam kaj o Sloveniji. Seveda še daleč nisem govoril o zastopniki vseh plemen, ali govoril sem z navadnimi Indijanci kakor tudi z zelo izobraženimi (med tem tudi ženske z doktorati, ki jih štejem med najbolj izobražene ljudi, kar sem jih sploh imel kdaj srečo spoznati), in stvar je ista: Vedo, kje je Slovenija. Nič nas ne podcenjujejo. Nekateri se še sami hočejo par slovenskih besed naučiti. Zanimajo se za naš narod. Ko primerjam to z dejstvom, da komaj eden od desetih ali stotih belih neslovenskih Amerikancev ve, kje je Slovenija (ponavadi nas zamenjujejo s Slovaki), potem se naj vsak bralec sam vpraša, kdo je bolj izobražen: belec ali Indijanec?!

Druga napaka, ki se je vrnila med skoraj "neizpodbirljive resnice", je to, da Indijanci alkohola ne morejo prenašati. Res je, da so jim ga belci včasih nalašč dali, da bi jih potem lažje prevarili. Čeprav bom skušal priti tej stvari do konca, lahko trdim že sedaj, da alkohol ne vpliva na indijansko raso nič drugače kot na druge rase; če se zdi, da je med njimi več alkoholikov, ter da včasih ponorijo potem, ko pijejo, so verjetno temu zadaj psihološke zadeve, h katerim je predvsem beli človek doprinesel v svojih krivicah v preteklih letih napram Indijancem. Več znanih osebnosti po Ameriki to stvar raziskuje naprej in če bo bralce zanimalo in bom več izvedel, bom na kratko poročal.

Se ena stvar, ki je mnogi belci ne razumejo, je, da so Indijanci ZDA radi dobre volje (so "rade volje" kot Radovljčani) in da imajo svoje vrste humor, včasih tudi na "škodo" navnihi belcev. Tako nekateri od njih irdijo razne stvari, ne da bi premenili obraz, beli človek pa jim verjame, in mu nič ne počežjo (kakor mi beli to narečimo), da se le šalimo. Nedavno, ko sem se ustavil pri Jemez Pueblo Indijancih (ki govorijo jezik Towa), smo se vsi smejali, ko sem jim rekel, da oni govorijo kakor Dolenjci, ker tudi tako nekam pojoče vlečejo. (Ne zamerite mi — vse slovenske govorice so lepe!) "Pueblo" v njihovem jeziku je "puo-hala" in res vlečejo "o", pa sem jim rekel, da to si je pa lahko zapomniti, saj je podobno kakor oo dolenjsko "puo-hana piška", in tudi to zadnje prevedel. Pa smo se tako smejali. Ali nekako si mora človek pomagati zapomniti si jezik.

Ko te stvari sam oživljam, vidim, kako dobro je Karl May poznal Indijance in Divji Zasad, in vabim vse bralce, naj se, kadar hodite okoli po Divjem Zasadu, tudi v letih ozirih malo pozanimajte. Dober vzgled v tem nam je dobri škof Baraga, ki ga imajo Indijanci tudi na Divjem Zasadu v lepem spominu. V Ave Maria reviji je Erik Kovaslič nedavno omenil slovenskega misijonarja Kapusa med Pima Indijanci v Arizoni in v današnji Mehiki v letih 1650-1680. Torej zveza med Slovenci in Indijanci sega daleč nazaj. Tudi njim je težko ohraniti svoj jezik, ali ga kljub temu, da v čini jezikov niti zapisan ni (kar bi lahko marsikateri študent podvzel), in v tem so nam Slovencem in drugim etničnim skupam lahko še v poseben vzgled!

Tan-džon ščohne (apaško "pозdravljeni prijatelji") z Divjega Zapada!

Stanko Meršol

Vsi na piknik!

CLEVELAND, O. — Zelena dolina vabi v nedeljo, 2. avgusta, člane in prijatelje na piknik na svojih prostorih na Baker Rd. Na razpolago bo na raznju pečena svinjina in na raznju pečena kuretnina. Obe pečenki bosta delikatesa, ker bo to delo naših izkušenih mojstrov v pečenju na raznju. Pripravljeno bo tudi domače pecivo, da bo kaj za sladka in otroška usta. Kakor nikdar preje, tudi tokrat želja ne bo spravljala nobenega obiskovalca v slabo voljo. Prosim, če želite kosilo, da to za gotovo naročite do sobote zvečer na telefonsko številko 391-4108.

Ker so prostori Zelene doline za marsikaj pripravn, se prosijo, vzemite za otroke s soboj žogo ali kaj pripravnega za igro. Če bi se kdo hotel spustiti v reko, bo tudi imel priložnost.

Upamo in želimo, da boste prinesli s seboj kako domačo pesem, kakor ste jo že včasih zapeli v lepi naravi, saj narava je prekrasen dokaz dela božjih rok. Molči ob naši žalosti in zaživi v dvojni lepoti z našim veseljem.

Vsi prisrčno vabljeni!

Odbor

Največ taksijev

NEW YORK, N.Y. — V tem mestu je registriranih okoli 12,000 taksijev, več kot v katerikoli drugem mestu. Sledi Washington z okoli 9,500 taksiji in Chicago z le okoli 3,800.

ZADNJA PRAVDA

J. S. BAAR

Tačas je hodila Manca doma z obvezano glavo in po telesu vsa lisasta. Martin jo je nabil, prvič, toda hudo. Ako bi sama ne bila močna kot konj in če bi ne bilo očeta in matere, ki sta mu iztrgala hčer iz rok, bi jo bil ubil. Morali so jo zakleniti pred njim," toda on je vrata udrl; sreča, da je medtem skočila skozi okno in ušla. Pri Martinovih je bil sodnji dan. Gospodar je bil razjarjen kakor bik in je razbil v sobi vse na drobno, celo sklednik s posodo v črepih in v treske. — Potem je šel in sedaj pije; kakor mavra pije, pa ni pijan, samo natrkan je. Sedaj pije sam, toda zvečer pijejo tudi drugi in on plačuje. "Zapili bomo to, kar bi me sicer botrinja vrsta," vpije in napaja vse po vrsti.

In zopet se je oglasilo streljanje. "Zdaj gredo domov, — stari Krejce nese malega Adamka in njegova žena stopica ob njem; fantje slovesno streljajo, Adam se lahko veseli in ni treba, da bi ga bolela sramota, da mu je lastni brat odrekel botrstvo. Ne — jaz nisem odrekel, moja žena ni hotela iti za nič na svetu; niti s prošnjo niti z grožnjo, niti zlepa niti zgrda je nisem mogel pregovoriti, naj bi Dodlički skuhalo juhe, ji nesla kolač ali venec, pa pozdravila otročička s krizcem in ga popostovala, kakor se spodobi." —

"Le sam pojdi," je vpila venomer. "Ali sem mar vdovec, da bi hodil sam?" razmišlja Martin nad vrčkom in njegovo občutje prehaja iz jeze v žalost: "Adama sem ujezil, do krvi sem ga užalil, do smrti mi ne bo mogel odpustiti sramote, ki sem mu jo napravil. Ne govori in nikdar več ne bo spregovoril s menoj. Konec je. Brezno sto sežnje globoko je izkopala Manca med bratoma Poraziloma. Steno do neba visoko je postavila med naju, prekleta Manca! In jaz sem jo imel tako rad, da brez nje nisem hotel živeti!" Martin je bruhal v jok pijancev. V jezi je neizprosno kot kamen, srdit kot lev, a v žalosti je meškal kot maslo in krotek kot hek kot maslo in krotek kot hek; vse si da dopovedati, poslušal krčmarja in se dvigne, da bo šel.

"Seštej vse in napiši s kredom in za plačilo se nikar ne boj — grunt je tega vreden in je moj, grunt je tega vreden in je moj, je ves moj — in bo ostal do smrti moj. Mance ne bom vzel v polovico in je ne bom!"

"Ne jemlji je. Martin, ne jemlji! Za plačilo me ne skrbi, le pojdi z Bogom!" je klical za njim krčmar in Martin se je opotekal v tihi noči proti domu. Košate lipe v Klenči so cvetele, njih medeni vonj je polnil hladni zrak, nebo je bilo posejano z zlatimi zvezdicami, lunica se je smehljala na nebu kakor načet kolač, psi so se z glasnim lajanjem zaganjali proti vratom, kjer je hodil mimo, v ribniku za cerkvijo je regljala žabja družina svojo enolično pesem; ostre, hripave krike ptiča kosca je bilo slišati v pravih presledkih s travnikov in iz trstja, voda in vodnjakih je pela, sicer se pa niti miška ni ganila v spečem trgu. "Če si vodica sme popevati, zakaj si ne bi moglo pivo?" je mislil Martin. Katere-mu sta prijala hlad in nočna tišina, in že je začel:

"Prenešastne žene—ženeni, to je horši nežli vezeni—. Z vezeni si človek pomuže, od škarede ženy nemuže." "Nesrečna ženitev najhujša vezitev. Iz voze si človek pomore, od hude žene ne more"

Njegov krepki glas je bilo slišati daleč naokrog; slišala ga je dobro tudi Manca. Manca leži v podstrešju v sobici, pa ne spi.

Tretjo noč že ne spi, odkar nori njen mož. Nihče nima poguma, da bi šel ponj v gostilno, niti ona, niti njeni starši, in tako le željno posluša in čaka. Mučno čakanje! Minuta se vleče kot ura, ura kot dan in dan kot večnost. Ne na mehki pernici, ampak kakor na iglah leži Manca, se premetava in računa, koliko sedaj njen mož požene po grlu... Kako ona varčuje z vsem, kako si odtrgava od ust; a on razsiplje, celo tuje ljudi napaja; in vse to le radi tistih tam nasproti. Ko bi onih ne bilo, nikdar ne bi bilo prišlo do tega. Neukrotljivo sovraštvo čuti Mana v srcu, v žlici vode bi jih vtopila vse, Adama, Dodlo in njune otroke...

"Porad na me sedi jako drak, bodej ji vzel sobe črny šlak!" "Kot zmaj te huda baba drži, a vruga nobenega ponjo ni!" se približuje pevec s pesmijo o hudi ženi. Manca razločno razume vsako besedo.

"Pijanec pijani," godrnja in se spravlja s postelje. Vse jo še boli, ne od dela, marveč od moževih udarcev. Skozi okence v podstrešju pogleda v krasno poletno noč in vidi, kako koraka mož proti vratom na dvorišče; modrikasti lunin sijaj ga oblija. Sedaj je zaropotala kljuka, zakrskala so vrata, korake in petje je čuti na dvorišču. Manca sliši bose noge matrine, ki hiti odpirat hišna vrata. "Nikar ne odpirajte," bi najrajši zavpila Manca, "kjer se je napil, tam naj spi." Toda boji se, da bi začel Martin razbijati, in škodi, jezi in sramoti bi ne bilo konca.

"No, pojdi, Martin, pojdi, postelja te že čaka, leži in naspise," govori ljubeznivo z zetom Gašperka, kakor z otrokom.

"Kje pa je Manca?" rentiči Martin.

"Ni te mogla dočakati, spat je šla!"

"Če le zine, mati, usta ji stolčim!"

"Saj ne bo, saj ne bo, niti besedice ne bo rekla, le sleci se."

"Grunt je moj, in če ga vsega zapijem, ne bom še vedno ničesar odjedel od njene." Manca se je stresla v podstrešju. Glej, na to ni niti pomislila. Saj je res, na tujem gara, ničesar niso njej prepisali, mož jo sme pognati in s starši vred bi morala iti gostovat. Martin je spodaj že trdno zaspal, a Manca se premetava na vse strani in od samih skrbi ne more zaspati.

Sliši biti dve po polnoči, sliši, kako je zajokal otrok tam nasproti, kako govori Adam z Dodličko, kako daje Dodla otroku piti in kako mu sladko poje, ko ga doji:

"Hadamku naš, co pak delaš? Na louce te pasou, ty si mezi chasou, ty nic ne d baš!"

"Adamek naš, ti pa res znaš!"

Mu pasejo po travi, on pa s fanti onegavi—glej no, kje čedo imaš!"

Vse to sliši Manca v podstrešju, ker imajo pri Adamovih odprto okno in je vse sveto tiho vsepovsod naokrog. Če bi vstala in pogledala skozi okno, zagledala bi pri lučici Adama in Dodlo z otrokom v naročju. A ne hrepeni po tem, druge skrbi jo mučijo. Za ves njen trud na celém posestvu ni njenega niti toliko, kolikor je za nohtom črnega.

Zjutraj Martin skoraj ni mogel spoznati svoje žene. Kot da se ni nič zgodilo, sama prijaznost jo je bila: "Martin pa, Martin!" — malo da se ni stopila od sladkosti. Kakor klop se ga je držala doma in na travniku in mu pripovedovala novice, ki so se zdodile, ko je on "norel".

(Dalje prihodnjé)

Vse nekdanje celine so bile nekoč strnjene v praelino

Sam videz severnega dela Južne Amerike nakazuje, da je bila ta celina pred davnimi časi povezana z Afriko

Ali so bili današnji kontinenti nekoč strnjeni in so sestavljali eno samo velikansko praelino?

Wegener je imel prav. Eno od najbolj privlačnih "velikih vprašanj" zgodovine geološkega razvoja našega planeta je tudi vprašanje, kako je nastala sedanja razporeditev celin na naši Zemlji. To vprašanje je postavil v začetku našega stoletja nemški strokovnjak za ledenike Wegener. Ta je rekel, da je nekaj zunanjih znakov, ki dokazujejo, da so nekoč Amerika in Afrika in dosledno s tem tudi Evropa in Azija sestavljale eno samo celino. Severozahodni del Južne Amerike, kjer je danes Brazilija, po obliki kaže, da je nekoč ležal v velikem Gvinejskem zalivu na zahodni strani afriške celine. Afrika in Amerika sta nekoč sestavljali eno celino.

Wegenerjeva teorija je vzbudila veliko zanimanje in imela precej pristašev, vendar so jo najbolj pomembni strokovnjaki odklonili. Poleg tega tedaj ni bilo še sredstev, s katerimi razpolaga sodobna znanost, da bi to domnevo temeljiteje proučili.

V začetku petdesetih let pa je ta domneva doživela svojo prvo rehabilitacijo z novimi metodami. Z novimi instrumenti so strokovnjaki začeli odkrivati dokaze, ki so mnogo bolj prepričljivi kot tisti, ki jih je postavil Wegener.

Prepričljivi dokazi Edwarda Bullarda

Eno najpomembnejših vlog pri tem je imel sloviti britanski geofizik Edward Bullard, profesor na Cambridgeu. On se tega vprašanja ni lotil z dokazovanjem teze, da so bile celine nekoč strnjene ali spojene, pač pa je hotel dokazati, da niso bile vedno na tistem mestu, kjer so danes. Bullard je začel proučevati magnetne silnice velikih pogorij, konkretne silnice skalov. Malone vse skale na Zemlji so bile nekoč v stanju magme, to se pravi v nekakšnem tekočem stanju. Nato so se po dolgih geoloških dobah strdile v sedanje stanje. Dokler je bila ta masa še v raztopljenem stanju,

so magnetne silnice "bile usmerjene" v smeri osi, ki je spajala severni in južni magnetni tečaj. Ko je prišlo do strjevanja magme, so te silnice ostale v smeri, ki so jo imele, preden, so se skale strdile in tako so se te silnice "fossilizirale", če bi se mogli tako izraziti. In zato, ko se danes proučujejo posamezni vzorci starih kamenin, njihove "okamenjele" silnice kažejo, v kakšen smeri sta nekoč stala nekdanji severni in južni magnetni tečaj.

Ko je Bullard zbral na tisoče vzorcev kamenja po vsem svetu in nekatere vzorce potegnil tudi iz morskih globin, je postopoma dokazal, da so se kopenske mase nekoč "selile" in da sta se selila tudi magnetna tečaja. Nekaj podrobnosti, ki jih je Bullard odkril, so bile zares čudne. Severni magnetni tečaj je bil npr. pred nekaj sto milijoni let nedaleč od današnjega Havajskega otočja, zato je povsem jasno od kod na Antarktiki velikanske količine premoga, ki so mogle nastati samo v primeru, če je ta predel Zemlje bil nekoč na Ravniku, vsaj na področju tropika.

Analiza vzorcev skal z "okamenelimi" magnetnimi silnicami pa ni bila edina tema proučevanja za rekonstrukcijo preteklosti celin. Novo sredstvo za proučevanje daljne preteklosti so tudi radioaktivne metode merjenja geoloških vzorcev, metode, ki omogočajo, da se točno ve, kdaj je kaka skala prešla iz tekočega stanja v trdno stanje in katera je nastala iz sedimentov, to se pravi sesedkov. Posebno pomembne podatke so strokovnjaki dobili s tako imenovanim radioaktivnim "datiranjem" prastarih vzorcev okamenelih koral, kjer so ponovno prišli do izraza elementi magnetnih silnic.

Zemlja menjuje svoje položaje. Pri iskanju in vrtanju v preteklost celin sodelujejo številne znanstvene ekipe in tudi različne panoge moderne znanosti, kot so astrofiziki, botaniki, bolje paleobotaniki, meteorologi, oceanografi, glaciologi itd. Razume

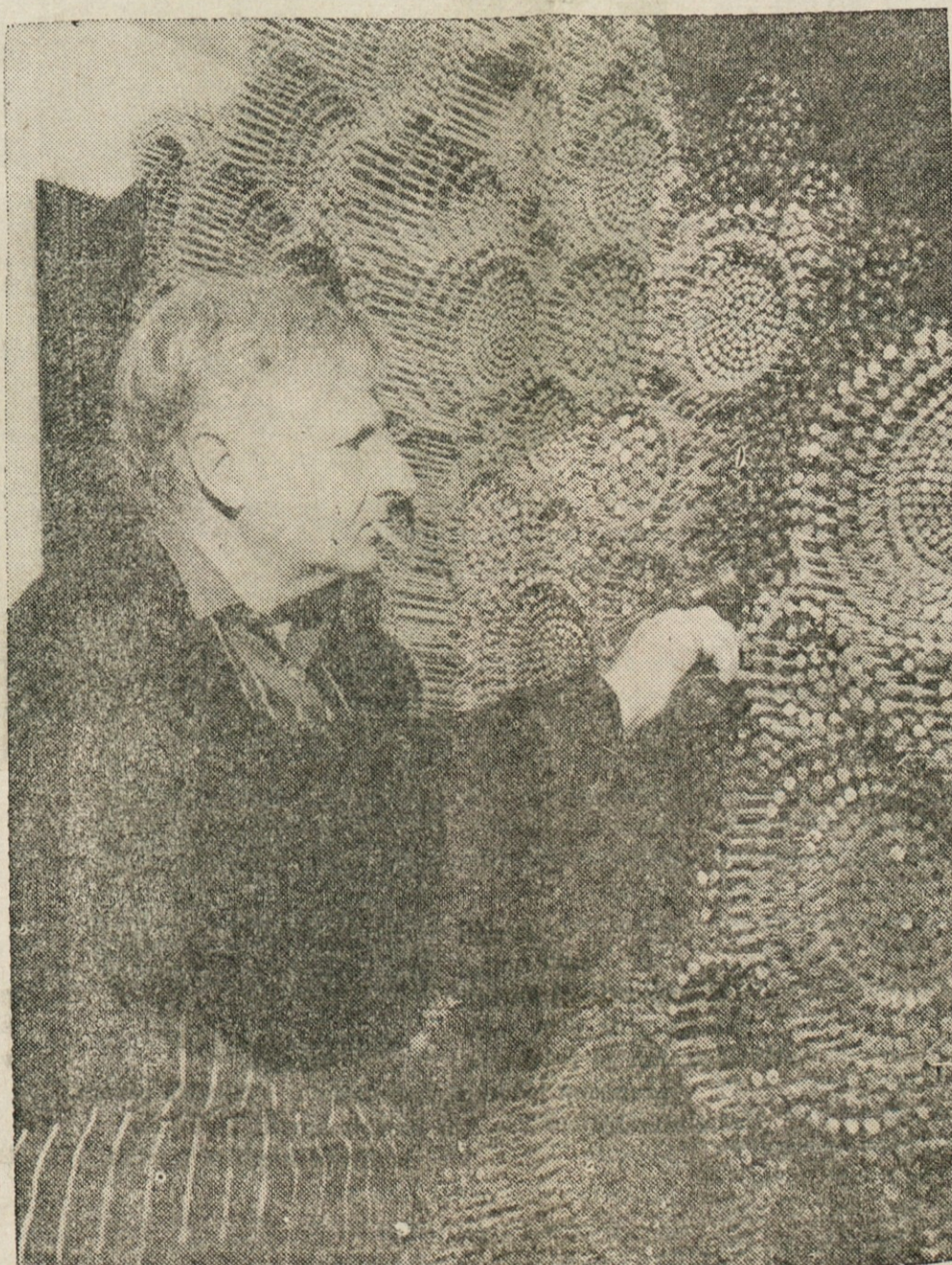
se, da pri tolikšnih ekipah in tako različnih strokah ni moglo biti drugače, kot da so prej ali slej prišli do senzacionalnih odkritij, n, pr. do odkritja, da sta severni in južni magnetni tečaj Zemlje v zadnjih treh milijonih 600 tisoč let, to se pravi v razmeroma kratki geološki dobi, kar devetkrat zamenjala svojo položaj.

Strokovnjaki menijo, da bo do takih "prekucij" Zemlje prišlo še velikokrat. Če se to ponovi, bo to pomenilo za človeštvo pravo katastrofo. Zakaj? Preden se magnetna tečaja, magnetne silnice in vse ustrezne posledice po takem "skoku" uravnajo, traja dolga doba in v tem "medvladju", ko stare silnice odpovedo, nove pa še niso prišle v veljavo, ostane Zemlja brez magnetnih polj, magnetni polji pa služita Zemlji kot velikanski neprobojni ščit, ki varuje vso površino Zemlje in vse, kar je na njej, pred radioaktivnim žarčenjem, ki prihaja s Sonca in drugih nebesnih teles.

Sedaj, kot kaže, je skupina geologov s Harvardovega vseučilišča (in od geologov, ki so začeli svoja raziskovanja, da bi pobili Wegenerjevo in Bullardovo teorijo) našla dokončno potrdilo, da sta Afrika in Južna Amerika nekoč sestavljali enotno celinsko maso velikansko praelino, kajti znano je že, da sta Afrika in Evrazija bili spojeni in da je torej vseh šest celin nekoč sestavljalo eno praelino.

Profesor Hurley potrdi pravilnost Bullardovih dokazov

Prof. Hurley je poslušal neko Bullardovo predavanje in ker ni soglašal z njim, je organiziral odpravo ameriških in brazilskih strokovnjakov, ki je začela razporejati po radioaktivni poti "datirane" vzorce skal iz dveh celin, afriške in južnoameriške, predvsem z dveh določenih brazilskih področij ter s področja Gane, Toga in drugih predelov Afrike. Dve, afriški področji loči točna geološka meja, ki gre skozi Gano, Togo, Dahomej, Gr. Volto, Nigerijo in Mali ter končuje v Alžiriji. Vzhodno od tega pasu leži tkim, panafriško področje staro okoli 550 milijonov let. Po Bullardovi teoriji bi se ta meja morala, če sta bili Afrika in Južna Amerika nekoč spojeni, nadaljevati na področju Južne Amerike, in sicer nekje na severnem delu Brazilije. Ta ločnica bi morala iti tu od severovzhoda proti jugozahodu.

SVOJEVRSTNA UMETNINA — David Partridge iz Londona na Angleškem gradi svoje umetnine iz žebeljev, ki jih zabija v različnih oblikah in razporeditvah v les. Eno teh umetnin kaže slika. Trdijo, da jih prodaja po cenah od \$50 do \$2,500 kos.

TONY KRISTAVNIK

PAINTING AND DECORATING

Telephone: 946-8436

Ko so to domnevo začeli konkretno proučevati s pomočjo analiz vzorcev kamenja s teh afriških in južnoameriških področij, so ugotovili, da je njihova geološka sestava enaka, kot je enaka tudi njihova starost. Pokazalo se je, da je imel Bullard prav. Brazilsko-ameriška geološka odprava je našla točno področje, kjer se v Južni Ameriki nadaljuje že omenjena "meja", ki se na afriški celini razteza od Alžirje do Gvinejskega zaliva.

Turška politika je zašla v stalno krizo

ANKARA, Tur. — Pri lanskih oktobrskih volitvah je Demirelova stranka pravice zmagala na celi črti, dobila je 256 mandatov od 450. Demirel je dobil torej večino, ki bi mogel z njo solidno vladati. Pa tega ni dosegel, ker njegova stranka ni bila dosli konsolidirana. Okoli 20 konservativnih poslancev je tako zelo kazilo stranko, da jih je Demirel dal izključiti iz stranke. S tem je pokopal samega sebe.

Z izključenimi 20 poslanci je potegnili še okoli 15 njihovih prijateljev, ki so ostali v stranki, toda držijo z izobčenimi. Demirel je na ta način zgubil večino.

MALI OGLASI

Dober kup! Cleveland Hts.

Velika 2-druž. hiša na vogalu, 3 spalnice, 2 kopalnici v vsakem stanovanju, tretje zgotovljeno, blizu cerkve in bus linije. Privatno. Kličite FA 1-3024 po 6. uri (ne v soboto).

(148)

Naprodaj

V Euclidu — pri E. 185 St., enodružinska hiša, 5½ sob, 2 spalnice zgoraj, dvojna garaža. ANTHONY J. PIRC, Broker RE 1-9379 KE 1-4347 (146)

V najem

Odda se trisobno čisto stanovanje z garažo, dvema odraslim, zgoraj. Vprašati vsaki dan od 4. pop. dalje na 1185 E. 61 St. ali tel. 361-1758. —(146)

V najem

Oddamo 3 opremljene sobe, spodaj, v okolici sv. Vida. Kličite 481-6072 (147)

čino v parlamentu. Njegova sreča je v tem, da je opozicija, v glavnem ljudska republikanska stranka, razdvojena in ne pozna nobene prave discipline.

Demirel je sedaj poslal parlament na počitnice, sam pa se vneta pripravlja na kongres svoje stranke. Ker je med ljudmi priljubljen, bo na kongresu lahko zmagal, toda parlament bo pa pri tem ostal, kakršen je sedaj. Ali naj gre zopet na volitve? To mu ne kaže. Ima namreč dva brata, ki sta z družinskimi imenom uganjala korupcijo in dobivala posojila na ne-naveden način.

• Povejte oglaševalcem, da ste videli njihov oglas v Ameriški Domovini!

Male Help Wanted

Help Wanted

Janitor — handy man or couple, part time, days at Slovenian National Home on E. 80 St. Call between 5:00 and 8:00 p.m. 641-1876

(x)

Ženske dobijo delo

Iščemo kuhinjsko pomočnico za čas od 1. popoldne do 8. zvečer, po 6 dni na teden, od ponedeljka do sobote.

SORN'S RESTAURANT 361-5214

(x)

Delo za žensko

Iščemo žensko za splošno hišno delo, en dan tedensko, mora voziti, priporočila. Kličite 831-1935 —(147)

Help Wanted — Female

COOK

Cafe 10 A.M. — 2 P.M. Marquette & Hamilton Ave. Monday thru Friday 361-8997

(x)

FEMALE FACTORY —

PACKERS AND ASSEMBLERS

KROMEX CO.

KITCHEN WARE PRODUCTS

880 E. 72 St.

South off Shoreway on E. 72 St.

Apply between 7 AM and 11 AM Monday thru Friday. 4th floor. Bring Social Security card. Steady employment. (147)

Dne 11. julija t.l. jutraj je v Perpignanu v južni Franciji na romanju k čudodelni Materi božji v Lurd umrl za posledicami hude nesreče

Rev. Miroslav Perme

kaplan pri Sv. Jakobu v Ljubljani.

Pokopan je bil 18. julija pri Sv. Križu v Ljubljani.

Bog nebeški Oče, Ti ki si gospodar nad življenjem in smrtjo, si dopustil smrt svojega zvestega služabnika, ko je vodil svoje vernike v Lurd iskat tolažbe, pa družnega in telesnega zdravja. A ob vsakem dogodku, tudi ob tem tako hudem udarcu za očeta, mater in sestro, bodi Tvoje ime čiščeno!

Zveličavno in hvalno je moliti za rajne.

V Ljubljani žalujejo za pokojnim: oče Jože Perme, mati Cilka, roj. Rozman; sestra dr. med. Cilka z možem Darjanom in sinom Urošem ter mnogi sorodniki v Sloveniji.

V Združenih državah: teta Pavla Arnež, roj. Rozman; Pavla Hauptman, Helena Gaser, Marija Grum, ing. Tone Arnež, Peter Rozman ml., sestrične in bratranca.

Cleveland, Milwaukee, Rancho Cordova (Calif.), 30. julija 1970.

LUIS COLOMA:

MALENKOSTI

Slabotna ljudovlada se je zrušila ob šumu treh ali štirih strel, ki so počili na hodnikih zbornice, ki pa sicer niso napravili nobene druge škode. Nered je vladal povsod, armada je bila brez pravega poveljnika. Mirno so čakali alfonzovci, da jim pade zrela smokva sama od sebe v roke.

General Concha, ugleden, pameten in veljaven mož, pa je hotel alfonzovcem vojo z zaželjenim sadom še bolj pripogniti. Prevezel je poveljstvo nad armado in je korakal pred Bilbao, da napravi red, da uniči karliste in proglasi mladega Alfonza za kralja.

Pa blagajne so bile prazne, sebičnost je vladala povsod in samoljubje. Vse to je oviralo generalove načrte. Potreboval je denarja, da spravi vojsko v dobro voljo.

V tej potrebi se je ponudil bistroumni diplomat Butron, da poišče novih virov pomoči.

Na čelu svoje ženske armade se je lotil dela — izmislil si je dobrodelno društvo senor: po vsem Španskem naj bi se razširilo in naj bi zbiral prispevke za ranjence severne armade, ki je stala pred Bilbaom; nabrani denar bi razdelili med vojaštvo v imenu senor Alfonzove stranke, in na ta način bi pospešili — so mislili — začeto delo.

Navdušeno so sprejeli strankini vodje načrt. Veliki Robinzon pa se je lotil ustanovitve osrednjega društva v prestolnem mestu z njemu prirojeno vztrajnostjo.

Najprvo je bilo seveda treba predsednice, temeljnega kamena za vso stavbo. Slavno ime je prišlo na um Butronu, bilo bi naj privlačna sila za vse, kar je živelo velikega, dobrega in spoštovanega vrednega v prestolnici, ime markize de Villasis.

Pa dosleden svojim spravljam načelom je sodil kosmati diplomat, da bi bilo treba pridobiti tudi še druge ljudi. Določil je v duhu kondesa de Albornoza za namestnico. Currita, majhna pa strupena, tako je premišljeval, ki zastruplja vso družbo in ji narekuje svoje postave in svoje grehe, ta bo potegnila za seboj Madrid, kar ga je v njenem taboru, Villasisova pa bo privezala nase, kar jih je pošteni, pametnih, vernih; krog te in one čete pa se bo zbralo vse, kar še ostane, vsa truma velikomestnih lahkoživcev in posnemovalcev tega, kar vidijo na višjih in najvišjih.

Misel je bila zelo lepa. Ali kdo pojde in obesi mački zvonec okoli vratu? Kdo bo sprijaznil strogo in resno markizo de Villasis z lahkoživo in veselo Currito? Kdo bo pregovoril brezmejno samoljubje Curritino, da sprejme mesto podpredsednice in namestnice?

Pretkani Butron pa je vseeno hotel stvar poskusiti. Povabil je obe senori najprej na razgovor k sebi, pa ni povedal ne eni ne drugi, za kaj gre. H Curriti je sam šel tisti večer v ložo kraljevega opernega gledališča, njegova soproga pa je po njegovem

naročilu pisala markizi de Villasis, svoji zvesti prijateljici.

Ali bodoča predsednica je zastutila, kaj se plete. Dobrodošel in nepričakovan nahod jo je napadel in morala je ostati doma. Zelo je seveda obžalovala, da ne more priti, in se je ljubeznivo opravičevala v pismu na svojo prijateljico Genovefo...

Markiza Butronova je že vnaprej vedela, da bo tako prišlo, in je to tudi povedala soprogu, ko mu je pokazala odgovor prijateljice. In tistikrat se je ujezil spoštovani Butron in je izlil ves svoj srd nad svojo ubogo ženo.

Naenkrat pa je našel zopet svoj vljudni smehljaj in je premagal svojo jezo...

Vstopila je namreč dukesa de Bara, tudi ena izmed povabljenih, njegova nekdanja prijateljica in dobra znanka. Bila je razumna ženska, veliko pomislekov ni poznala in ves Madrid ji je bil znan kot njena dlan. Butron jo je poslušal in ubogal kakor prerokinjo.

Kmalu potem je dospel general Pastor, ki je v kratkem hotel odpotovati na sever v pomoč generalu Conchi. Prišel je tudi don Jose Pulido, zviti in navihani človek, desna roka Butronova, njegov součeneč izza vseučilišča.

Bilo je že ob treh. Za ob štirih sta bila naročena Jakob Sabadell in kondesa Albornoza in bil bi prišel tudi Villamelon, pa k sreči ga je hud nahod držal doma...

Previdni Butron je povabil vse te ljudi za različne ure, da bi se v družbi svojih ožjih zaupnikov domenil, o čemer je mislil pozneje govoriti pred vsemi.

Posedli so ob peči krog velike mize in spoštovani diplomat je obrazložil zadevo.

Ali dukesa de Bara mu ni pustila govoriti do konca. Villasisova po njenem mnenju na noben način ne bo trpela Currite poleg sebe za namestnico; razen morebiti, ako jo iznenadijo in jo na občem zboru soglasno izvolijo za predsednico; pa še tistikrat ne upa, da bi stvar dobro šla, ker markiza de Villasis je neznosa v tem oziru in naravnost smešna, in celo zlozna, da odkloni ves Madrid, ako bi ji ga ponudili.

"Nikdar ne pozabim," je pravila, "kaj je naredila ubogi Rozi de Penaron, tistikrat, ko je ta

pobirala za poplavljenke v Valenciji. Tri srečke ji je poslala Roza, a Villasisova je bila tako predrzna, da ji jih je vrnila, priloživši 15 do 20 peset, še tisti dan pa je poslala v Valencijo v roke nadškofu tritisoč durov za isti namen..."

Butron je nasršil temne obrvi, general Pastor pa si je gladil dolgo brado. Don Jose Pulido, praktičen in manj tenkovesten, si je čehljal redke lase in je dejal:

"Naj pa še nam pošlje takole darilo in četudi po..."

Pa strogo in ponosno mu je prekinila besedo užaljena dukesa, ki je bila ravnokar prodala svojega sina in svoj naslov senori de Lopez Moreno:

"O ne, ne, Pulido! Časti ne prodajamo! Tudi nima cene! In tudi ni treba, da bi nam Villasisova dajala nauke!"

"Zdi se neverjetno," je nadaljevala, "da bi tista Villasis storila kaj koristnega za stranko. Sploh se ne ve, v koliko ji sme stranka zaupati: ni zanesljiva;

nekoč da so vprašali nadškofa valadolidskega v imenu alfonzovcev, ali se mora stranka ozirati tudi na katoliško unijo, (Katoliška cerkev na Španskem) in nadškof da je odgovoril: Nobena stranka je ne sme prezreti. In komaj je markiza o tem zvedela, že se je vzbudila vest tej hinavki in zavezala je stranki svoj mošnjiček..."

Markiza Butronova je povedala oči, ko je dukesa govorila o katoliški uniji, in še bolj se ji je stemnila senca žalosti, ki ji je plavala na licu. Brezhibni diplomat in senor Pulido sta se spogledala; bilo je brez dvoma, da sta o tem vprašanju že govorila...

Butron je dvignil svojo kosmato roko in je odločno rekel:

"Tisto, kar praviš, je sicer res, pa Marija Villasisova je prišla takrat k meni in je zahtevala pojasnil o strankini politiki, in jaz sem ji slovesno obljubil, da se bo politika obnovljene burbonske krone vedno in povsod ozirala na katoliško unijo kot

najdražji biser španske slave."

Dukesa je nepotrpežljivo zmajala z rameni, Butron pa je nadaljeval:

"Zagotoviti pa ji bodočnosti ne moremo. Utegne se zgoditi, da bomo zoper našo voljo in naše želje prisiljeni se ukloniti pred izvršenimi dejstvi ali pa, da se bomo morali vdati sklepu večine v zbornici."

Senor Pulido je globoko kimal z glavo in vdano povešal oči, dukesa pa je vzklila, da bi pokazala svojo bistroumnost:

"Razumem, razumem! — Pa dosti o tem! Urediti moramo pa še druge težkoče! Ali mislite, da bo Currita zadovoljna z mestom podpredsednice?"

"Upam. Imam pripravljeno za njo drugo vlogo, da jo potolažim."

(Dalje prihodnjič)

Male farme

V republiki Kostarika je okoli 80% vse obdelane zemlje razdeljene na farme, ki obsegajo od 10 do 100 akrov površine.

TOKRAT NI NA LEDU — Peggy Fleming, bivša olimpijska prvakinja v umetnem drsanju, se kaže javnosti še vedno pretežno na ledu. Tu jo vidimo, ko počiva na nečem mehkejšem tekom nakupovanja v New York Cityju.)

BREZLEDNI
HLADILNIK.

Iznašli smo način, ki napravi cel karton Stroh's piva prav tako privlačen, kot je privlačna prenosna ledenica, napolnjena s Stroh's pivom. Naš z aluminijem Vse, kar morate storiti, je to, da izolirani hladilni karton.

ga preje primerno ohladite. Izolirani karton bo nato obdržal pivo hladno več ur. Brez hlajenja. Brez ledu.

Stroh's... Od enega ljubitelja piva do drugega

CHICAGO, ILL.

FEMALE HELP

RECEPTIONIST

\$2.05 to start. Typing and shorthand req. 4 days per week. Perm. Call:

651-6080

757 W. 79 St. Room 302

(145)

ČEŠKI IZDELEK — Mladi Pražan je zamislil in izdelal iz medi okras, ki ga kaže dekleta na razstavi draguljev in lepotic v glavnem mestu Češke.